

Flora- en faunaonderzoek

**Renswoudsestraatweg 26
Lunteren**

Flora- en faunaonderzoek

Renswoudsestraatweg 26 Lunteren

Titel	Flora- en faunaonderzoek Renswoudsestraatweg 26 Lunteren
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Dhr. R. van der Steeg Renswoudsestraatweg 26 6741 MG Lunteren
Datum	4 maart 2012
Status	Definitief

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
fax 0566-632074

mbleijerveld@planet.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Opzet onderzoek	
1.3	Plangebied en ingreep	
2	WETTELIJK KADER	5
2.1	Inleiding	
2.2	Flora- en faunawet	
2.3	Natuurbeschermingswet	
2.4	Ecologische hoofdstructuur	
2.5	Rode lijsten	
3	RESULTATEN	8
3.1	Gebiedsbeleid	
3.2	Veldonderzoek flora	
3.3	Veldonderzoek fauna	
4	CONCLUSIES	10

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Renswoudsestraatweg 26 in het buurtschap Walderveen (gem. Ede) is een voormalig agrarisch bedrijf gevestigd. Het voornemen bestaat om het terrein een woonbestemming te geven en het erf te splitsen. Onderdeel van het plan is de sloop van agrarische bedrijfsgebouwen. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Streekplan.

Figuur 1. Globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is zover mogelijk en nodig gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van Waarneming. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruikgemaakt van diverse overheidswebsites. Op 28 februari 2013 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied wordt gevormd door een voormalig agrarisch erf waarop naast een woning verschillende bedrijfsgebouwen staan van verschillende leeftijd. Naast gebouwen en verharding bestaat het terrein voornamelijk uit bestrating en grasland. Het grasland is in gebruik voor hobbyvee. Rond de woning ligt een tuin met lage begroeiing. Op het erf komt geen opgaande begroeiing voor. Aan de oostgrens en westgrens staan oudere bomen. De zuidgrens wordt gevormd door een hoge beukenhaag. Langs de noordzijde loopt een smal en ondiep beekje. Op het erf zelf is geen oppervlaktewater aanwezig. Rond het erf ligt losse bebouwing. Het buitengebied rond het buurtschap bestaat uit reguliere agrarische percelen. Op het erf staan de volgende gebouwen:

1. Een boerderij uit 1855 met een rieten kap. Deze is bewoond en blijft behouden.
2. Een houten kapschuur die behouden blijft.
3. Een stal uit 1924 die verbouwd wordt tot woning. De gevels zijn enkelwandig en gedeeltelijk later voorzien van een spouw die geheel is gevuld met isolatiemateriaal. Het dak bestaat deels uit en pannen en golfplaten en mist isolatie en beschot. In de schuur is een blinde zolder aanwezig.
4. Een schuur van recente datum die is opgebouwd uit profiel platen en een golfplaten dak. Een deel van het dak is geïsoleerd met kunststof platen.
5. Een relatief recente stal met bakstenen spouwmuren en een golfplaten dak dat is geïsoleerd met kunststof platen.
6. Een circa tien jaar oude stal met bakstenen spouwmuren en een golfplaten dak dat is geïsoleerd met kunststof platen.

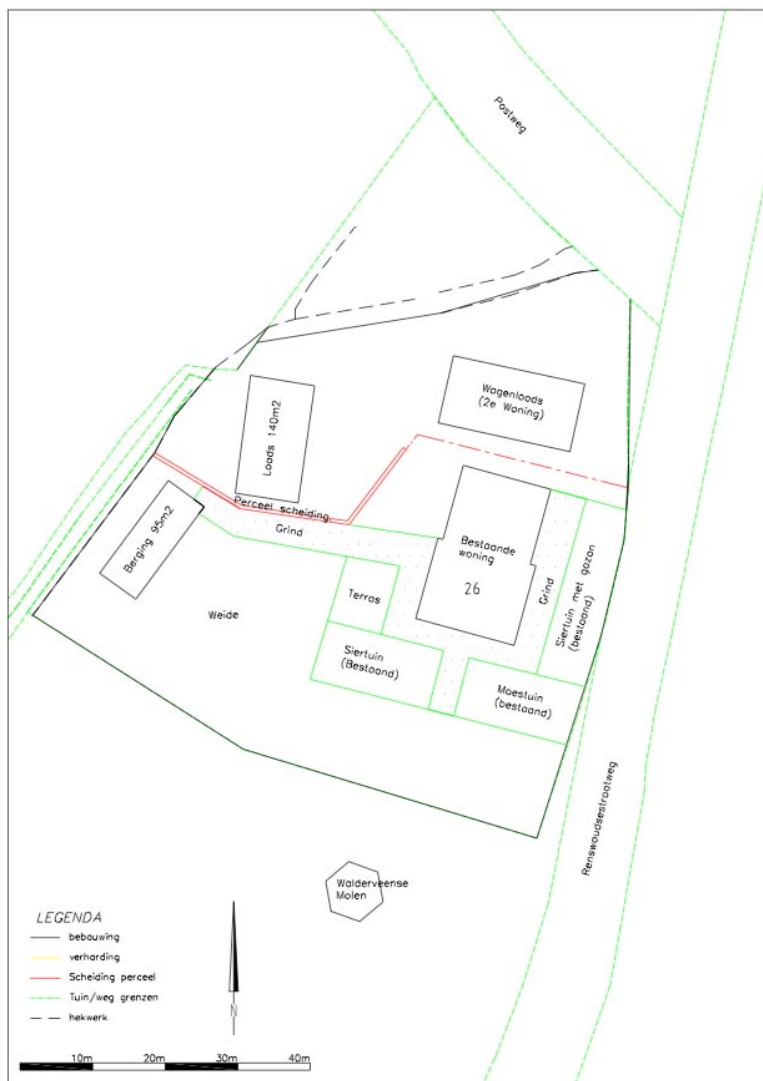

Figuur 2. Luchtfoto plangebied met erfsgrens (rood).

Figuur 3. Huidige erfstructuur met gebouwnummers.
Groen = te behouden
Oranje = te verbouwen
Rood = te slopen

Het voornemen bestaat om de schuur nr. 3 te verbouwen tot woning. Hiervoor is een ingrijpende verbouwing vereist. Daarnaast worden gebouwen 4, 5 en mogelijk 6 gesloopt. De woning en de kapschuur blijven behouden. Het erf wordt in oost-westrichting gesplitst. Naast de sloop en renovatie zijn geen ingrijpende wijzigingen noodzakelijk, zoals de kap van bomen en dergelijke.

Figuur 4. Toekomstige erfsituatie .

Foto 1. Centrum van het erf met links de te verbouwen schuur (nr. 3), rechts te slopen stal (nr.5) en op de achtergrond de bestaande woning (nr. 1).

Foto 2. Tot woning te verbouwen schuur (nr.3).

Foto 3. Zolder van te verbouwen schuur (nr. 3).

Foto 4. Te slopen stal (nr. 5).

Foto 5. Te slopen gebouw 4

Foto 6. Mogelijk te slopen gebouw 6

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen.

In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,

2) er is geen alternatief,

3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Per 26 augustus 2009 is de beoordeling van ontheffingen en het gebruik van gedragscodes gewijzigd als gevolg van uitspraken van de Raad van State. Verder is de lijst uitgebreid van vogels waarvan de nestplaats jaar rond is beschermd. Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn is het alleen nog mogelijk ontheffing te krijgen op grond van een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. Ontheffing op basis van belang j ' de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is niet meer mogelijk. Met betrekking tot de soortgroep vogels kan daarnaast ook geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'

Er is nadruk komen te liggen op het voorkomen van negatieve effecten. Bij ingrepen die negatieve effecten hebben zijn er twee mogelijkheden:

1. Mitigatie

Wanneer door toepassing van mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen, is een ontheffing niet meer verplicht.

2. Ontheffing

Wanneer mitigatie niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd.

ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b) *
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van beschermde gebieden. Het beekje is niet aangewezen als HEN-water. Op grond van de toekomstige bestemming, de schaal van het plan en de afstand tot beschermde gebieden zijn negatieve effecten op beschermde gebieden in de omgeving uit te sluiten.

3.2 Veldonderzoek flora

De vegetatie op het terrein bestaat naast tuin uit zeer voedselrijk, soortenarm en intensief gebruikt grasland. In ruige randjes waren stikstofminnende soorten aanwezig als Grote brandnetel, Hondsdraf en Kleefkruid. In en rond het beekje groeide Liesgras. Het veldbezoek vond plaats in een voor flora ongeschikte onderzoeksperiode. Op grond van de aanwezige soorten en het grondgebruik zijn strikter beschermde plantensoorten echter uit te sluiten.

3.3 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. Er zijn geen zoogdieren daadwerkelijk waargenomen. Wel waren in de schuren vraatsporen en uitwerpselen aanwezig van muizen. Het plangebied is alleen geschikt voor weinig kritische zoogdieren van tabel 1, zoals Huispitsmuis, Haas, Egel en Veldmuis. De gebouwen zijn in principe geschikt voor Steenmarter (tabel 2), maar er zijn geen sporen gevonden die wijzen op gebruik. Daarnaast ligt het plangebied (nog) buiten de kern van het Nederlandse verspreidingsgebied. Het voorkomen van strikter beschermde zoogdieren is uitgesloten.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Verblijfplaatsen bevinden zich in bomen of kunstwerken, zoals gebouwen. Bomen zijn in dit verband niet aan de orde. Een deel van te slopen en te renoveren gebouwen zijn in meer of mindere mate geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het meest geschikt is de zoldering van de te verbouwen schuur (nr. 3), met name wat Grootoorvleermuis betreft. De zoldering is vermoedelijk te open en ongeïsoleerd om als winterverblijf te dienen. De zoldering is niet beloopbaar en kon daarom niet worden geïnspecteerd op sporen van vleermuizen. Naast deze schuur zijn beide stallen (nr. 5 en 6) tot op zekere hoogte geschikt als verblijfplaats voor bijvoorbeeld Gewone dwergvleermuis. De kans op verblijfplaatsen in de stallen wordt niet groot geacht. De gevels beschikken weliswaar over een spouw, maar deze lijken slecht toegankelijk. Ventilatiegaten ontbreken. Alleen bij gebouw 5 was de spouw op een hoek aan de bovenkant open. Verder zijn de gevels laag en is het volume van de spouw klein. De isolatieplaten zijn tegen de golfplaten aan bevestigd, zodat alleen de bovenste welvingen van de golfplaten ruimte bieden. De welvingen eindigen in een open nok en zijn dus van onder en boven open. Dit resulteert in een onstabiel microklimaat en een goede toegankelijkheid voor predatoren. De profielplaten schuur is niet geschikt als verblijfplaats. Het plan is niet van invloed op vlieg- en foerageroutes.

Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen vogels zonder en met vaste broedplaatsen. Van vogels zonder vaste broedplaats zijn alleen de broedsels beschermd en niet het leefgebied. Van vogels met een vaste broedplaats is naast de broedplaats (jaarrond) ook het functionele leefgebied beschermd. Op het erf zijn alleen de gebouwen en de bomen langs de rand geschikt voor vogels zonder vaste nestplaats. Er moet gedacht worden aan algemene soorten van het landelijk gebied als Spreeuw, Witte kwikstaart, duiven, Merel en Winterkoning. Onder het dak van gebouw 8 was

een recent nest aanwezig van vermoedelijk stadsduif. In de kapschuur waren oude nesten aanwezig van Boerenwaluw, duiven en mogelijk Kauw.

Van de soorten met een vaste nestplaats zijn de gebouwen potentieel voor Huismus, Kerkuil en Steenuil. Huismus was op het erf aanwezig en in de kapschuur waren vermoedelijk nesten aanwezig. In principe zijn ook de te slopen en renoveren gebouwen geschikt als broedplaats. Van Kerkuil en Steenuil zijn geen sporen gevonden, maar met name Steenuil laat niet altijd duidelijke sporen rond een broedplaats achter. Voor Steenuil lijken met name gebouw 3 en 6 potentieel als nestplaats. In 2011 en 2012 is Steenuil in Walderveen waargenomen (www.waarneming.nl). Beide waarnemingen zijn ten noorden van de Postweg gedaan.

Amfibieën

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied ligt in een cluster woningen in open en regulier agrarische gebied. Oppervlaktewater is beperkt tot kleine beekjes en agrarische slootjes. Op grond hiervan zijn alleen weinig kritische soorten van tabel 1 te verwachten, zoals Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Een belang voor strikter beschermde soorten amfibieën is uitgesloten. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van reptielen.

Vissen

Binnen het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Het beekje dat langs het erf loopt is geschikt voor soorten als Tiendoornige stekelbaars en Bermpje. Voor beschermde soorten vissen vormt het geen geschikt leefgebied. Overigens is geen negatief effect op het beekje te verwachten.

Ongewervelden

Het plangebied vertegenwoordigt geen belang voor beschermde soorten uit de overige soortgroepen. Een negatief effect op beschermde soorten uit de groep ongewervelden is uitgesloten.

4 CONCLUSIES

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van beschermde gebieden. Op grond van de ligging en de bestemming van het terrein is een effect op beschermde gebieden uit te sluiten.

Flora

- Er zijn geen bedreigde of beschermde plantensoorten aangetroffen. Het voorkomen van bedreigde en strikter beschermde soorten is uit te sluiten.

Fauna

- De ingreep heeft kan een negatief effect hebben op tabel 1-soorten uit de groepen zoogdieren en amfibieën. Voor dergelijke soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.
- De te slopen gebouwen 3, 5 en 6 tot op zekere hoogte geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (tabel 3/bijlage IV HR). Dit geldt met name voor gebouw 3. De kans op verblijfplaatsen in gebouwen 5 en 6 wordt klein geacht.
- In de opgaande begroeiing en te slopen gebouwen zijn broedsels van algemene vogels zonder vaste nestplaats te verwachten.
- In de te slopen gebouwen kunnen vaste nestplaatsen van Huismus aanwezig zijn. De aanwezigheid van een vaste nestplaats van Steenuil en in mindere mate Kerkuil is niet uit te sluiten. Dit geldt met name voor gebouwen 3 en 6.
- Het plan is niet van invloed op strikter beschermde zoogdieren, reptielen, strikter beschermde amfibieën, vissen en ongewervelden.

Uit het onderzoek komen naar voren dat het plan – wat de strikter beschermde soorten betreft – een negatief effect kan hebben op algemene broedvogels zonder vaste nestplaats, broedvogels met een vaste nestplaats (Huisumus/Steenuil/Kerkuil) en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het is verboden broedsels van vogels en vaste verblijf- en nestplaatsen te verstoren of te vernielen.

Wat betreft broedsels van vogels zonder vaste nestplaats, dient het slopen en renoveren van de gebouwen buiten de periode half maart – half augustus te gebeuren. Eerdere en latere nestgevallen zijn mogelijk, met name wat duiven betreft. In de periode november-februari is de kans op verstoring van broedsels nihil.

Wat betreft vaste verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen, is nader onderzoek gewenst. Voor (eenmalig) onderzoek naar Huismus is de periode half maart-half augustus geschikt met het optimum in de maand april. Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen bestaat uit meerdere bezoeken in de periode mei-augustus/september. Een uilenonderzoek kan gecombineerd worden met mussen- en vleermuisonderzoek.

